

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisil se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Napeta struna.

Da si naše sedanje ministerstvo in pa nemško-liberalni možje niso dobri, to ni nič več skrivno ali zakaj niso ti možje z ministerstvom zadovoljni, to pa zastopimo mi, ki ga več ali manj vendar-le podpiramo, sila težko. Nam še ono dosegmal ni najmanjše želje izpolnilo, unim pa še, če gre za pravo, le lasú ni skrivilo.

Kakor prej, tako še imajo vsepovsod vsaj pri nas ti nesrečni liberalci prvo besedo, človek torej res ne vé, čemu da je toliko repenčenje zoper ministerstvo od njih strani. Ali to repenčenje se godi in je nekaj časa sem že sila drzno. Ti ljudje se ti zaženo zoper ministra kar na lepem, malo drugače, kakor se kje pesje ščene včasih zažene zoper gospodarja.

Človek ni si mogel misliti, da bi ona odredba ministra za pravosodje, barona Pražaka, ki meri samo na višji sodnji v Pragi in Brnu, tedaj za česko in moravsko deželo, kedaj prišla v štajarskem deželnem zboru v razpravo. Praga in Brno še doslej nista blizu Gradca in torej, kar velja za sodnije v onih mestih, ne velja še zato ob enem že tudi za višjo sodnijo v Gradcu.

Škoda bi v tem se vé, da ne bila na nobeni strani. Kaj namreč odreduje ondi minister? — Malo, edino to, da se naj zapiše česki, kar se je česki vršilo v sodnji in nemški, kar se je govorilo nemški v njej. To je naravno in to se godi povsodi lahko, ako gospodje, ki sedé pri tacih mizah, znajo nemški pa tudi česki.

Zoper to bi tudi nihče kaj ne imel, ko bi namreč nemški gospodje znali česki, toda v tem grmu tiči zajec. Večina teh gospodov ne zna česki, zakaj ne? — Nemške krvi so in niso se marali, kó so bili mladi, učiti češčine. To je edino, v čemer tiči uzrok, da se toliko govori in še več piše zoper odredbo gospoda ministra.

Odredba pa je pametna, pravična in njej je to lastno, da se skrajša delo in torej tudi stroški za veliko. Po pameti bi se torej sodilo,

da je take odredbe vsak človek, dokler se ni s pametjo skregal, vesel. Ali temu ni tako. Vsi liberalni Nemci in sploh ljudje, ki sedé pod košem nemškega liberalizma, vidijo v tem nekako krivico za Nemce. Sinovi nemških starišev bi vsled te odredbe bojda po času prišli ob kruh.

Mogoče je to že ali potrebno — ne, potrebno ni. Ako znajo česki — za to samo velja ona odredba ministra —, sedé čisto lahko gospodje, naj so potlej že nemške ali česke ali tudi slovenske krvi, pri mizi najvišje sodnije v Pragi in Brnu. Ako pa česki ne znajo, ni sodnija, oni sami so si krivi, da ne sedé pri njej, čemu pa se niso učili, česar bi se lahko bili naučili?

Ali ona odredba velja samo za česko in moravsko sodnijo in ne sega nikam drugam, najmanje pa do višje sodnije v Gradcu. Težko je torej umeti, kako da pride v štajarskem dež. zboru v razpravljanje. „Obče spoštovani poslanec“ za mesto Ptuj in tov., g. dr. Ausserer ima to na rovašu. Mož, ki ni, če gre za pravo, pri nas doma in torej tudi le toliko vé, kaj je za nas prav, kolikor se zajec izpozna na bobenj — ta mož se sili našim nemškim liberalcem za vodjo in čudno, ti možje mu pustijo v časih prvo besedo.

Tako tudi pri seji dne 21. januvarija v dež. zboru v Gradcu. In mož se je spravil na ono odredbo g. ministra; kar je minister odločil za višji sodnji v Pragi in Brnu, to je, Bog večni vé, po kateri poti prenesel kar za višjo sodnijo v Gradcu. V tem je v potu svojega obraza gg. poslanec dokazoval, da je za Nemce ogenj v strehi ter da se jim bode tudi v štaj. c. kr. službah trda godila, ako se ne postavijo sedaj na noge zoper odredbo g. ministra.

Resnica, „obče spoštovani poslanec“ za Ptuj in tov. ni v tem čisto krivo sodil, toda eno je vendar-le sam rad prezrl — to, da Gradec ni Praga, in dá slov. ljudstvo ni česko. Pravica bi to že bila ali sedanje ministerstvo še menda ni nikoli na to le mislilo, kamo-li

da bi hotelo slov. ljudstvu dati, kar velevala zdrava pamet.

Vse eno pa je nemška gospoda v štaj. dež. zboru potegnila za dr. Aussererjem in je vzprejela neko izjavo gledé one odredbe gosp. ministra. Ces. namestnik je sicer možem namignil, češ, da so v tem na krivi poti, ter da se vtikajo v reči, ki jih nič ne skrbé. Knez Liechtenstein. vodja nemških konservativcev, jim je celo dokazal, da minister ni druga storil, kakor da je odločil, kar se je že doslej več ali manj na onih sodnijah godilo. Vse zastonj.

Naš poslanec g. M. Vošnjak jim je bil jasno dokazal, da je le slamnat mož, po katerem tepó ter bi storili bolje, ko bi ga pustili na miru, to je naj bi opustili izjavo zoper odredbo g. ministra, saj bi je še brž kó ne nič ne poznali. Čudno je v tem bilo, da mu je dež. glavar ni pustil prebrati, ali pa se je kje bal, da bi se gospodje premislili, ko bi poznali odredbo?

Po tem pa se lahko vé, kaj da je ta izjava nemških liberalcev vredna. G. dr. Dominkuš jim je v izbrani in pristréni besedi, kakor je to že njemu lastno, razodel, kaj sodi o celi stvari slov. ljudstvo. Besede velezaslužnega poslanca za Celjsko skupino kmečkih volilcev prinese naša denešnja priloga; iz njih se prepriča lahko vsak, kdor le hoče, da ima nemška liberalna gospoda debela ušesa, kjer gre za resnico in pravico. Izjavo ali kar je že bilo to, kar jim je bil besedljivi poslanec za Ptujsko mesto predložil, zoper odredbo g. ministra so se seveda vzprejeli.

Gospodarske stvari.

Ozebljenje rastlin.

(Konec.)

Zdaj so to tudi učenjaki po izkušnjah dopričali. Kožice rastlinskih celic so namreč tako krhke, da bi koj počile, ako se tekočina v njih vsled mraza nekoliko razširi. Ovi mehurčki v rastlini tudi niso do cela polni tekočine. Opozavali so tudi z drobnogledom, da v pozebljenih rastlinah mehurčki niso bili počeni. Devali so ozebljeno rastlino, preden jo je solnce bilo ogrelo, v mrzlo vodo, kjer se je počasi otalila, in videli so, da je bila popolnoma zdrava. Uzrok pozebu je torej prenašlo otaljenje. V mrazu se namreč vsa vlaknovina rastline iz navadne lege premakne. To njenemu življenju nič ne škoduje, ako se le počasi v prejšnjo lego vravna, kar je takrat, kader se počasi tali. Ako pa bi se vlaknovina hipoma v navadno premaknila, kar se godi pri naglem otaljenju, to rastlino tako pretrese, da jo umori.

Kako bi se mogle rastline pozeba varovati? Kmetovalci so že marsikaj poskušali.

Včasih, kader se je po mrzlem dnevu na večer vjasnilo, so začeli po dolinah kuriti, da bi vrte in vinograde v dim zagrnili. Ali tenki vetrič, ki je tako skrivnostno v njih dihal, jim je raznesel kmalu ves dim. Drugi so odevali trsje s slamo. To bi bilo že dobro, ko bi bilo mogoče vse odeti. Ali l. 1876, ko je 25. majnika tisti hudi mraz bil, mi je pravil nek kmet, da je trs s starim kožuhom odel, pa mu je le pozebel. Gledé na to skušnjo, da le prenašlo otaljenje pozeb vzroči, so nekateri poskušali zjutraj vrte z mrzlo vodo kropiti.

Kaj velja o teh poskušnjah? — Ako ne moreš rastlin s slamo odeti, zvečerna kurjava nič ne bo pomagala; poskusi pa kuriti zjutraj, da bo dim zakrival vzhajajočemu solncu tvoj vrt ali vinograd. Z mrzlo vodo kropiti zelišča je tudi dobro; ali to se ne sme goditi popred, kakor ravno takrat, ko solnce vzhaja, ne poprej.

A. R.

Na znanje.

Na mnogobrojna vprašanja od raznih strani zaradi oddavanja divjakov, požlahtnjenih drevesec itd. v prihodnjej spomladi, se vsem p. n. udom naznanja, da se bodo hruševi in jabelčni divjaki ter cepiči pri občnem zboru 17. aprila med udeležnike brezplačno delili, požlahtnjena drevesca pa bodo še le na jesen in bodočo spomlad na razdavanje prišla. Ob enem se p. n. društveni poverjeniki uljudno prosijo, da pošljejo svoja poročila za leto 1886 — o nabiranju udov — če tudi nikavno, kedor še tega do sedaj storil ni. — Vsled sklepa v odborovej seji od 5. jan. t. l. si ravnateljstvo išče lastnega, stalnega vrtnarja.

„Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo“ v Št. Jurju ob juž. žel., 6. febr. 1887.

Val. Jarc, tajnik.

Sejmovi. Dne 14. februvarija v Račah, Sevnici, Ponikvi, Brežicah in v Žalcu. Dne 16. febr. v Bučah. Dne 17. febr. v Šoštanju in dne 19. febr. na Górnji Polskavi.

Dopisi.

Iz Ptuja. (V zadevi podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Ptuj in okolico.) Lani o tem času poslali smo sedemnajstim župnijam, oz. g. župnikom ali znanim domoljubom širnega Ptujkega okraja poziv, naj pristopijo in se oklenejo naše „podružnice“. Iz ozirov varčnosti — ne gledé na razne sitnobe pri ustanovitvi — nasvetovali smo pristop k Ptujski podružnici. In glej! naše vabilo ni bilo čisto zastonj! Poslali so v kratkem času imenik društvenikov z doneski: č. g. Jakob Trstenjak iz sv. Marjete pod Ptujem, č. g. Josip Šinko iz sv. Lovrenca v slov.